

АТЕСТАЦІЙНА РОБОТА НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР
на тему:

**“Принципи архітектурно-середовищної організації музейних та
виставкових комплексів (на прикладі музейного комплексу сучасного
мистецтва в м. Києві)”**

Здобувач: Цалко Яніна Віталіївна
Науковий керівник:
Ольховська О.В., Щурова В.А.

Загальна компоновка

1

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

Музейні та виставкові комплекси — це сучасні культурні центри, що зберігають мистецьку спадщину, підтримують освіту та суспільний діалог. Сьогодні вони стають гнучкими інтерактивними просторами з використанням нових технологій і принципів сталого розвитку. Для Києва такі об'єкти важливі для розвитку культури, міжнародного іміджу та відновлення міського простору. Тому їх архітектурне проектування є актуальним і практично значущим.

2

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою роботи є визначення принципів архітектурно-середовищної організації музейних та виставкових комплексів і розробка концептуальних рішень музейного комплексу сучасного мистецтва в місті Києві.

3

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Музейні та виставкові комплекси як об'єкти архітектурного середовища.

4

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Принципи архітектурно-середовищної організації музейних та виставкових комплексів.

5

ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

- проаналізувати теоретичні та методологічні підходи до проектування музейних і виставкових комплексів;
- дослідити сучасний світовий та вітчизняний досвід формування музейних просторів;
- визначити основні тенденції архітектурно-середовищної організації музеїв сучасного мистецтва;
- сформулювати методи архітектурної організації музейних та виставкових комплексів;
- обґрунтувати застосування сучасних принципів організації музейних та виставкових комплексів.

6

НАУКОВА НОВИЗНА ОТРИМАННИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

- узагальнено методологічні підходи до формування сучасних музейних та виставкових комплексів;
- визначено головні принципи функціонально-планувальної організації сучасного музейного простору;
- запропоновано концептуальну модель сучасного музейного комплексу в структурі міського середовища Києва.

7

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- історико-теоретичний аналіз розвитку музейної архітектури;
- порівняльний аналіз світового та вітчизняного досвіду проектування музейних комплексів;
- системний та функціонально-планувальний аналіз;
- метод моделювання просторових рішень;
- метод концептуального проектування

СЕРТИФІКАТ

учасника VIII науково-практичної конференції
**«МІСТОБУДУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

яка відбулася 14 квітня 2026 року
в Київському національному університеті будівництва і архітектури
на кафедрі містобудування,

видає цей студентській кафедрі дизайну архітектурного середовища
Київського національного університету будівництва і архітектури

Цалко Яніні Віталіївні

Декан архітектурного факультету КНУБА,
проф. О. В. Кіщенко

Проректор з наукової роботи та
інноваційного розвитку КНУБА,
канд.т.н., ст. наук.співр. О. Ю. Ковальчук

СЕРТИФІКАТ

ЗАСВІДЧУЄ, ЩО

ВЗЯВ (-ЛА) УЧАСТЬ У

XII НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

**ПРОБЛЕМИ І МЕТОДИ ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ
АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОГО СЕРЕДОВИЩА
В УКРАЇНІ**

КАШЧЕНКО О. С.

завідувач кафедри архітектури

ТИМОШЕНКО С. О.

зав. кафедрою архітектури

СТРУКТУРА АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ МУЗЕЙНИХ ТА ВИСТАВКОВИХ КОМПЛЕКСІВ

- 1.1 Методологічні підходи до сучасного проектування музейних та виставкових комплексів
- 1.2 Аналіз практики проектування музейних комплексів в Україні та за кордоном
- 1.3 Сучасні тенденції формування архітектурно-середовищної організації музейних просторів

2

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МУЗЕЙНИХ ТА ВИСТАВКОВИХ КОМПЛЕКСІВ

- 2.1 Особливості містобудівного розташування музейних комплексів
- 2.2 Принципи функціонально-планувальної організації музейних просторів
- 2.3 Формування художньо-образного та середовищного рішення
- 2.4 Впровадження принципів сталого розвитку в музейних комплексах

3

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ КОНЦЕПЦІЇ МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В М. КИЄВІ

- 3.1 Містобудівний аналіз території проектування
- 3.2 Функціональна структура музейного комплексу
- 3.3 Принципи формування експозиційних, публічних та рекреаційних просторів

4

РОЗДІЛ 4. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

- 4.1 Коротка характеристика об'єкта проектування
- 4.2 Обґрунтування рішень з питань цивільного захисту
- 4.3 Розрахунок заходів цивільного захисту для музейного комплексу

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ МУЗЕЙНИХ ТА ВИСТАВКОВИХ КОМПЛЕКСІВ

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ МУЗЕЙНИХ ТА ВИСТАВКОВИХ КОМПЛЕКСІВ

1.1 Методологічні підходи до сучасного проектування музейних та виставкових комплексів

Системний підхід

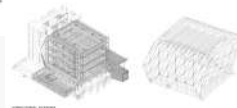
Сутність виявляється в принципах: концептуальність у формуванні варіантів проектних рішень, їх цілісність, ієрархічність та інваріативність структури об'єкта; чітка визначеність границь системних границь об'єкта; економічність та ефективність.

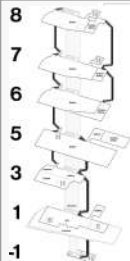
Адаптивний підхід

Використання трансформованих конструкцій, мобільних перегородок, цифрових модулів та інтерактивних систем, що дозволяє забезпечити гнучкість експозиційного середовища.

Середовищний підхід

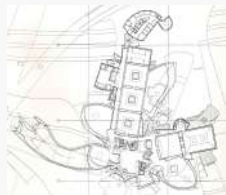
Контекстуальність у формуванні варіантів проектних рішень, їх цінність, квазіієрархічність і варіативність організації об'єкта і процесу проектування. Гнучкість середовищних границь об'єкта і процесів проектування. Комплексна та системна оцінка. Методи колажу, аплікації, сценарних методів та ін.

Образно-художній підхід

Образно-художній підхід
Основний зміст: формування архітектурного образу та символіки. Посадження естетики та функціональності

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ МУЗЕЙНИХ ТА ВИСТАВКОВИХ КОМПЛЕКСІВ

1.2 Аналіз практики проектування музейних комплексів в Україні ті за кордоном

Guggenheim Museum Bilbao

Louvre Abu Dhabi

Amos Rex

Kunsthhaus Graz

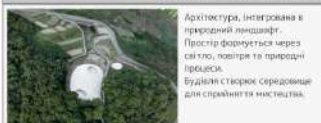
Tate Modern

Fondation Louis Vuitton

Teshima Art Museum

Centre Pompidou

Nelson-Atkins Museum of Art

ВИСНОВОК

- музей як архітектурна домінянта міста
- ревіталізація історичних та промислових об'єктів
- інтеграція в міський та природний контекст
- формування гнучких експозиційних просторів
- поєднання функціональності та образної виразності

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ МУЗЕЙНИХ ТА ВИСТАВКОВИХ КОМПЛЕКСІВ

1.3 Сучасні тенденції формування архітектурно-середовищної організації музейних просторів

Сучасний музей перестає бути ізольованою інституцією збереження експонатів та перетворюється на відкритий громадський і культурний простір. Архітектурне середовище музею орієнтується на активну взаємодію з містом, соціальну комунікацію та інтеграцію у повсякденне життя.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ МУЗЕЙНОГО ПРОСТОРУ

ВІДКРИТІСТЬ ТА ІНТЕГРАЦІЯ У МІСТО

- прозорі фасадні системи
- відкриті атріуми
- наскрізні громадські простори
- активний перший поверх
- взаємодія з міським середовищем

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

- мультимедійні системи
- інтерактивні екрани
- цифрова навігація
- AR/VR технології
- інтеграція медіапростору

ГНУЧКІСТЬ ЕКСПОЗИЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

- трансформовані зали
- мобільні перегородки
- модульна структура експозиції
- адаптивні функціональні сценарії
- універсальні виставкові простори

СЦЕНАРНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ

- формування просторових маршрутів
- емоційне сприйняття експозиції
- візуальні домінуючі
- світлові акценти
- рекреаційні паузи

СЕРЕДОВИЩНІ ПРИНЦИПИ СУЧАСНОГО МУЗЕЮ

ІНТЕГРАЦІЯ З ЛАНДШАФТОМ

- внутрішні двори
- відкриті експозиційні майданчики
- громадські площі
- тераси та амфітеатри
- ландшафтні простори

СТАЛИЙ РОЗВИТОК

- енергоефективні системи
- природне освітлення
- контроль інсоляції
- екологічні матеріали
- озеленення будівлі

ІНКЛЮЗИВНІСТЬ

- безбар'єрні маршрути
- універсальні дизайни
- адаптивна навігація
- тактильні елементи
- комфорт для всіх груп відвідувачів

БЕЗПЕКА ТА АВТОНОМНІСТЬ

- евакуаційні сценарії
- захист фондосховищ
- автономні інженерні системи
- контроль мікроклімату
- цивільний захист

ВИСНОВОК

Сучасні тенденції формування музейних просторів характеризуються:

- відкритістю
- трансформаційністю
- технологічністю
- екологічністю
- соціальною орієнтованістю

Архітектура музею XXI століття спрямована на створення гнучкого, інтегрованого та комфортного середовища для культурної взаємодії.

КОНЦЕПЦІЯ СУЧАСНОГО МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ

- Сучасний музей формується як:
 - багатфункціональний культурний центр
 - адаптивний громадський простір
 - елемент міського середовища
 - інтерактивна комунікаційна платформа
 - архітектурно-середовищна система нового типу

**РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРНО-
СЕРЕДОВИЩНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МУЗЕЙНИХ ТА ВИСТАВКОВИХ
КОМПЛЕКСІВ**

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МУЗЕЙНИХ ТА ВИСТАВКОВИХ КОМПЛЕКСІВ

2.1 Особливості розташування музейних комплексів

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА

Музей у структурі міста

- об'єкт культурної інфраструктури
- формує точки тяжіння
- інтегрується в громадські простори

Фактори впливу

- містобудівне розташування
- транспортна доступність
- екологічні умови
- соціальна активність

Роль у місті

- культурний центр
- громадський простір
- каталізатор розвитку території

СХЕМА ВПЛИВІВ

МІСТО

МУЗЕЙ

СЕРЕДОВИЩЕ

ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ

Орієнтація будівлі

Евакуація

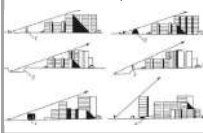
Автономність систем

Озеленення

Інсоляція

Ефективне розташування визначає соціальну та просторову роль музею

МОДЕЛІ РОЗТАШУВАННЯ

1. ІСТОРИЧНИЙ ЦЕНТР

Характеристика:
• інтеграція в існуюче середовище
• масштабність і контекст
• обмеження забудови
Принцип: контекстуальність

2. МІСЬКА ДОМІНАНТА

Характеристика:
• виразна архітектура
• розташування на вузлах
• формування нових просторів
Роль: містоутворюючий елемент

3. РЕВІТАЛІЗАЦІЯ

Характеристика:
• постіндустріальні території
• культурні кластери
• оновлення районів
Ефект: оновлення міського середовища

ТРАНСПОРТ І ДОСТУПНІСТЬ

Пішоходи

Громадський транспорт

Паркінг

розмежування потоків / безпечний простір перед входом

ГРОМАДСЬКИЙ ПРОСТІР

КОМПОЗИЦІЯ ТА МАСШТАБ

Історичне середовище

- делікатна інтеграція
- збереження панорам

Відкрите середовище

- виразна форма
- експресивна архітектура

ВИСНОВОК

Ефективне містобудівне розташування музейного комплексу забезпечує:

- інтеграцію у міське середовище
- доступність
- формування громадських просторів
- екологічний комфорт
- безпечне функціонування

Визначає соціальну значущість та архітектурну виразність об'єкта

2.2 Принципи функціонально-планувальної організації музейних просторів

Сучасні підходи до формування музейно-виставкових комплексів

ФУНКЦІОНАЛЬНА БАГАТОШАРОВІСТЬ

Поєднання експозиційних, освітніх, дослідницьких, рекреаційних і громадських просторів. Формування музею як багатофункціонального культурного центру.

КОНТЕКСТУАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ

Узгодження з історичним середовищем, збереження масштабу та міського каркасу.

ГНУЧКІСТЬ І ТРАНСФОРМАЦІЯ

Використання універсальних просторів, здатних змінювати конфігурацію відповідно до різних виставкових сценаріїв і технологій.

РЕГЕНЕРАТИВНА УЗГОДЖЕНІСТЬ

Адаптація існуючих будівель і поєднання нових функцій із історичною структурою.

ОРІЄНТАЦІЯ НА ВІДВІДУВАЧА

Формування інтуїтивної навігації, комфортних маршрутів руху та умов для соціальної взаємодії.

ВІДКРИТІСТЬ І ПУБЛІЧНІСТЬ

Створення доступних громадських просторів та інтеграція музею в міське життя.

АРХІТЕКТУРНА ВИРАЗНІСТЬ

Формування унікального образу будівлі як частини експозиції та міської ідентичності.

ВИСНОВОК

Функціонально-планувальна організація музейних просторів базується на поєднанні гнучкості, поліфункціональності, орієнтації на відвідувача та інтеграції у міське середовище, що забезпечує формування адаптивних і соціально значущих архітектурних систем.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МУЗЕЙНИХ ТА ВИСТАВКОВИХ КОМПЛЕКСІВ

2.3 ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОГО ТА СЕРЕДОВИЩНОГО РІШЕННЯ

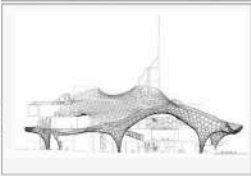
Принципи формування архітектурного образу музейно-виставкових комплексів

ИНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОБРАЗУ

Музей як знаковий архітектурний об'єкт, що формує ідентичність міста та культурний імідж.

КОНТЕКСТУАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ

ПЛАСТИЧНІСТЬ І ФОРМА

СЦЕНАРНІСТЬ ПРОСТОРУ

ВЗАЄМОДІЯ З ЛАНДШАФТОМ

Інтеграція природних елементів, рельєфу в середовищі.

БЕЗПЕРЕРВНІСТЬ СЕРЕДОВИЩА

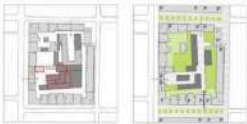
КОМУНІКАТИВНІСТЬ ПРОСТОРУ

ВИСНОВОК

Художньо-образне та середовищне рішення музейних комплексів формується через поєднання виразної архітектурної мови, контекстуальної інтеграції, сценарності простору та відкритості до міського середовища.

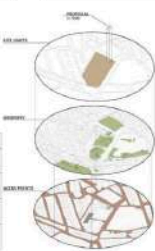
2.4 Впровадження принципів сталого розвитку в музейних комплексах

Адаптивне використання

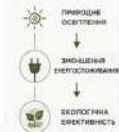

ПРИНЦИП	РЕЗУЛЬТАТ
адаптувати існуючі об'єкти	зменшення нового будівництва
збереження історичної структури	збереження культурної спадщини
використання вторинних матеріалів	зменшення витрат
реалізація енергозбереження	екологічний вплив на простір

Екологічна ефективність

АКТИВІТ	АРХІТЕКТУРНЕ РІШЕННЯ
освітлення	природне освітлення
водопостачання	природна вентиляція
переробка	екологічно безпечні матеріали
енергозбереження	екологічно безпечні матеріали

Інтеграція в природний ландшафт

Соціальна складова

КОРИСТАВА	АРХІТЕКТУРНЕ РІШЕННЯ
доступність	зручні шляхи руху
громадська	відкриті простори
освітня функція	культурно-освітні заходи

Гнучкість і довговічність

**РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ
КОНЦЕПЦІЇ МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В М.
КИЄВІ**

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ КОНЦЕПЦІЇ МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В М. КИЄВІ

Ситуаційна схема

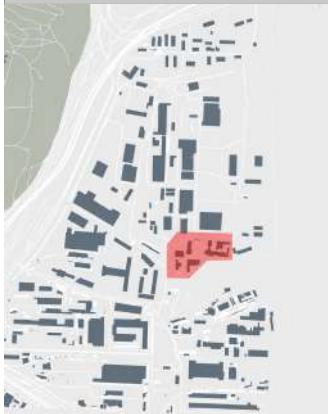

Схема існуючого функціонального
використання території

Схема рельєфу ділянки

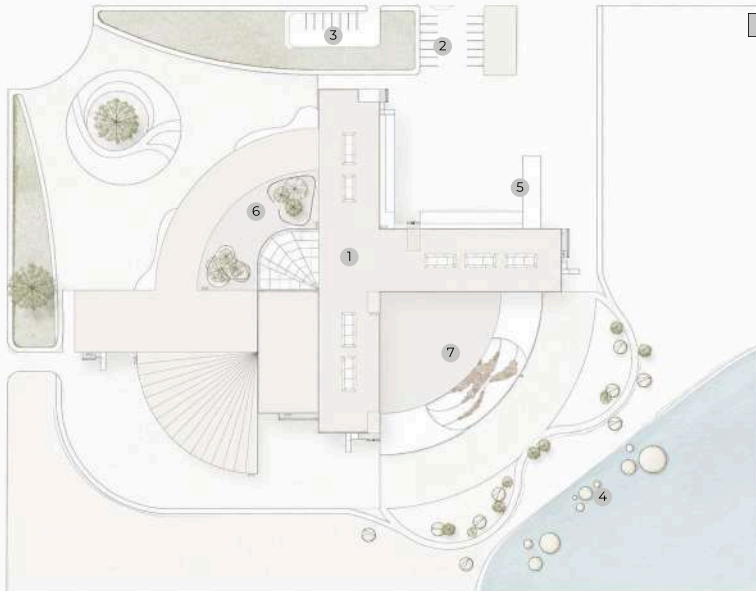

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ КОНЦЕПЦІЇ МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В М. КИЄВІ

Транспортно-пішохідна схема

Вул. Деревообробна

Експлікація

1. Будівля
2. Паркова для відвідувачів
3. Парковка для персоналу
4. Затока
5. В'їзд до фонтаносховща
6. Відкрита тераса
7. Виставкова зона під відкритим небом-зона відпочинку

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ КОНЦЕПЦІЇ МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В М. КИЄВІ

План першого поверху М1:200

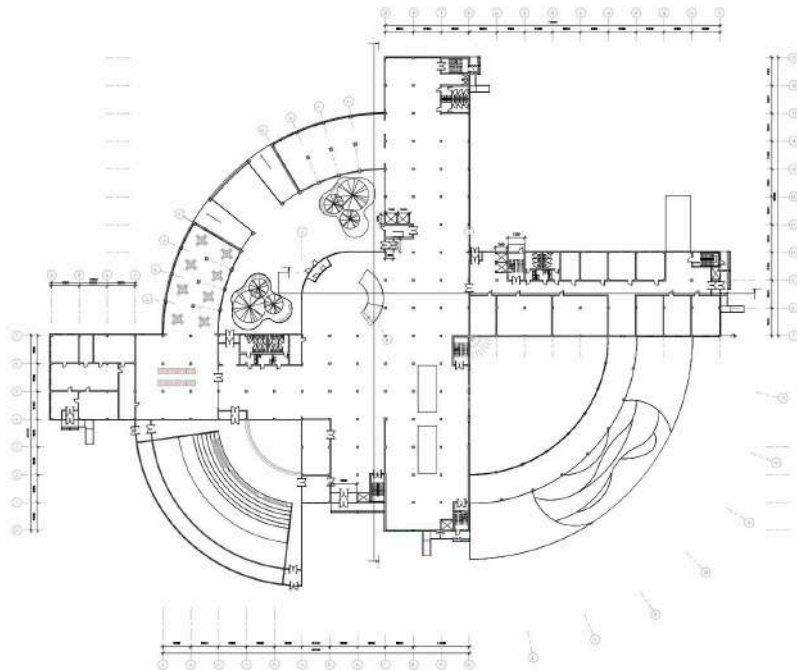
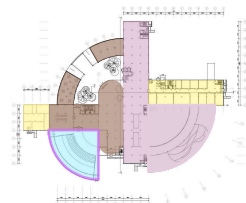

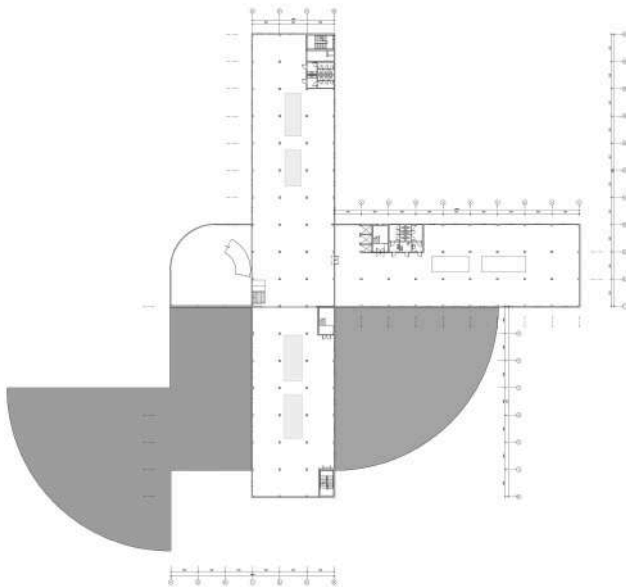
Схема функціонального зонування 1-го поверху

- Експлікаційна частина
- Громадська частина
- Адміністративна та технічна частина
- Освітня частина

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ КОНЦЕПЦІЇ МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В М. КИЄВІ

План другого поверху М1:200

План другого поверху М1:500

Схема функціонального зонування 2-го
поверху

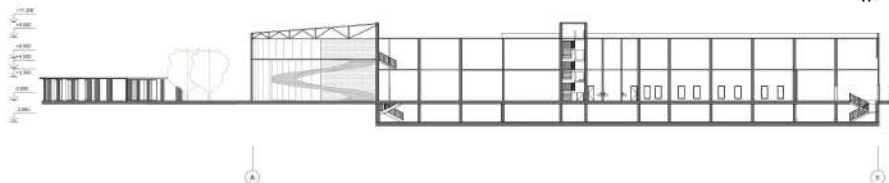
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ КОНЦЕПЦІЇ
МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В М. КИЄВІ

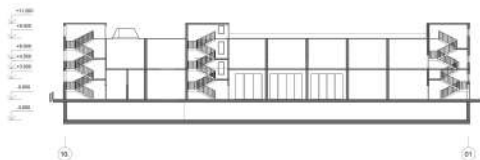
Північний фасад M1:400

Південний фасад M1:400

Розріз M1:400

Розріз M1:400

**РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ КОНЦЕПЦІЇ
МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В М. КИЄВІ**

Перспективні зображення

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ КОНЦЕПЦІЇ МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В М. КИЄВІ

Загальна компоновка